

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Augusztus' 30dikán, 1822.

Spanyol Ország.

Madridból f. h. 6dikáról következő privát - levelet közli a' Journal des Debats:

„A' Király azt parancsolá, hogy 85,000 tartománybeli Militzia hadi lábra állittassék. Úgy hiszik, hogy ezen erővel, melly a' fenálló sereggel együtt 110—115,000 emberre telik, véget vetnek az Insurgenseknek, 's a' határszéleken egy Ellen-kordont vonnak. A' készülletnek azonban úgy látszik más célja is van, nevezetesen, hogy Napoleonnak azt a' maximáját vigye - ki, hogy a' bajonéttal pénzt lehet verni. Nem tudjuk miként megy majd nálunk ennek a' maximának kivitele. Mehetett az Franciaországban, de Spanyolországban, a' példabeszéd szerint; „a' hol semmi sincs a' Török ágyú sem veszen ott“ nagy akadályokra találhat. Így van pedig az állapot Spanyolországnak minden tartományaiban 's városaiban, hol az egész kereskedés 's minden kézi mesterség elakadt, a' creditum 's bizodalom egészen elenyészett. De különben is nehéz megfogni, hogy Spanyolország, melly eddig való költségeit is alig győzi, miként tudna azon felyül 85,000 embert eltartani.“

„A' Király Fő-lovászmeistere Herczeg Belgida tegnap elbocsáttatott. Hasonló sorsok leszen több Udvari-tiszteknek is. Lopez Bannos és Mina Generálisok tegnap érkeztek-meg. Előbbi általvette a' Hadi - Miniszterséget; utóbbi pedig csak addig marad itt, míg Navarrába küldette-

tése iránt instructiójait megkapja. Helyette Ballesteros megy Cataloniába.“

Olly hír terjedt-el Madridban, hogy a' Cataloniai Constitutziósok függetlenekké akarják magokat tenni a' Fő-városbeli constitutziós igazgatástól; más tartományok is illy forma czéllal látszanak lenni, ha, a' mint hallik, a' Király meg nem egyezik az igazgatás menetelének teljes változtatásában, 's ezen ezétra maga Barcelona 4 1/2 millió Reált gyűjtött egybe.

A' Leridai Polgári Kormányozónak Júl. 25diki tudósításából, mellyet a' belső dolgokra ügyelő Ministeriumhoz küldött Catalonia állapotjáról, nyilván láthatni, hogy ott a' dolgok azon pontra jutottak, mellyben minden plánumok sikertelenek, 's többé szó sem lehet arról, hogy a' hadi erő a' pártosok elnyomására fordittassék, hanem csak arról, miként lehessen a' régi Cataloniának négy tartományait újra elfoglalni. Csaknem maga Lerida is elveszett.

Pampelunai tudósítások szerint, Aug. 7d. ezen Város' szomszédságában a' Hitármada közt, mellynek száma 2000 emberre tétetik 's a' Constitutziósok közt, kik 8—900 emberből állottak, heves csetepaté kerekedett, 's szinte délig tartott 's vége a' leve, hogy a' Constitutziósok, kik eleinte győztesek voltak, egész a' Város falai alá szorítottak. A' veszteség mind két részről egyenlő. Ha Quesadának, mond a' nevezett tudósítás, 400 lovasa lett volna, Pampelunát bevehette volna.

A' hivatalos Ujság egy általnézését

közli a' különböző tartományokban eddig eladatott egyházi jószágoknak; ezek összeséggel 8,695,120 Reálra becsültettek 's 19,578,048 Reálon adattak - el.

Török Birodalom.

Konstanczinápoly, Aug. 10d. F. h. 8d. megholt a' Görög Patriárcha hosszas és fájdalmas betegeskedése után gyomorbeli vízkórságban. Temetése máj napon szép rendel 's méltosággal ment végbe, kísértetvén sok ezer Görögöktől. Előbb a' test szokás szerint a' Cathedrale Templomban a' Patriarchalis thrónusra tétetett, 's 3000 embernél több tódult oda, hogy boldogult Főpásztoroknak kezeit 's lábait csókolhassák. A' Porta még az nap estve engedelmet adott az új Patriárcha' választására, 's egyszersmind a' Szerálba békvártélyozott hat kezes Püspökök is szabadságba helyheztek. A' Porta tudtára adta a' Synodusnak, hogy ha szinte azon hat Püspökök közül érne is valamelyiket a' választás, az is helybe fog hagyatni, ha t. i. meg lesznek benne ezen öt tulajdonságok, — tapasztalás — okosság — ügyesség — tudományosság — 's az Igazgatószék iránt való hűség. Erre a' Synodusban 63 Püspökök' nevei olvastattak fel, 's közülök 3 candidáltatott. A' választást a' Konstanczinápolyi Görög Ekklezsia' képviselőji tették, 's az csakugyan az említett hat Püspökök egyikének jutott, t. i. a' Chalderoni Püspöknek, ki előbb Smyrnai Püspök volt. A' Synodus tüstént megerősíté a' választást, 's úgy hiszik, hogy a' Szultán is elfogadja 's az új Patriárcha alkalmasint mindjárt holnap megkapja a' kaftánt.

A' megholt Patriárcha, kimúlása előtt kevéssel egy érzékeny levelet bocsátott a' Szultánhoz, mellyben a' Görög Ekklezsiának sorsát kegyelmébe ajánlja, 's különö-

sen azon terhes adónak elengedését kéri, mellyet a' Fő - városban lakó Görögök (valamint az Arméniaiak és Zsidók is) hónapokint a' fegyveres háznak fizetni tartoznak. Kegyelmesen vevé a' Szultán ezen levelet, 's egy Fermán által még a' Patriárcha' halála előtt eltöröltetett a' nevezett adó.

F. h. elsőjén adattak - meg a' Szerálban az Oláh Országi és Moldvai Hospodároknak a' Tisztelet - Kaftánok, 's más nap vitték nékiek a' Szerál Tisztjei, méltóságoknak többi jeleit is, u. m. a' Kukát (Fejedelmi - süveget), a' ló farkat 's a' t. Azonban csak Szilisztriába érkezésekkor jelenhetnek - meg fejedelmi köntösben. Eleinte mind a' két Hospodár mellett 1000 emberből álló sereg leszen a' rend' fenntarthatása végett; különben meghatározta a' Porta, hogy utóbb egy Török katonát sem szenved ezen Fejedelemségekben.

Több Török seregeknek Thesszalián és Livádián keresztül Morea felé nyomulásokról szárnyalt hír megbizonyosodott. Nemcsak Churschid Basa, hanem a' Salonichi Basa is, kinek nem volt többé mitől tartani Macedoniában, nevezetes erővel ment Lariszszán és Zeitunon keresztül Livádiába. De mind ennyi is, a' mit az ezen tájakon lévő hadi mozdulásokról tudhatunk. Az ellenkező feleknek, sem erejek, sem állásaik, sem összevesapásuk nem tudatnak. Ha valami nevezetes üthözet esett volna Júl. első heteiben; lett legyen az akár a' Törökök' akár pedig az Insurgensek' hasznára, lehetetlen, hogy valami híret ne vettük volna. De mind eddig sem a' Követségek sem valamely nevezetes kereskedő - ház nem vett efféle tudósítást.

Az egyesült Török Hajós - seregről, (melly 120 vitorlábóit áll 's 20,000 ember van rajta) bizonyos, hogy a' nélkül, hogy

valamelly sziget körül mulatott volna az Archipelaguson, Moreának tartott, hol majd a' szárazsi operatiókat segíti.

Az Athénei várbeli Török őrizet nagyobb részének megöletéséről szárnyalt hírt hivatalos tudósítások bébizonyították. A' Capitulatio az Ausztriai Consul Gropius Úr házánál kötöttetett, 's ugyan ő 's a' Francia Consul Fauvel Úr irták is alá mint tanúk. A' szerint 1200 Töröknek engedtetett szabad menetel 's minden ingó javaiknak magokkal vihetése, 's tetszéseken állott akár Athenébe maradni, akár idegen hajókon Asiába költözni. Az Ausztriai, Francia 's Svékus Consulok, mintha sejdítették volna az új veszedelmet, sürgettek Ágenseiket, hogy a' házakhoz szállított Törökök' elvitetésére hajókat küldetnének Athenébe. De minekelőtte ez megeshetett volna, Júl. 11d. olly hír terjedt el, hogy 7—800 Török Thébét ostromlaná, 's más 15,000 Athene felé marsirozna; ennek hallására 800 fogoly a' legnagyobb kegyetlenséggel öletett-meg. A' többi 400-at is, kik a' Consulságoknál kerestek menedéket, hasonlóképen bizonyos halál fenyegette, midőn szerencséjekre két Francia Korvet érkezett az Athénei kikötőbe, mellyeknek Commendánsaik Argous és Reverseaux Urak, tulajdon életeknek kockáztatásával szabadították-meg a' 400 Törököt, neki hevesedett üldözőjüknék kezeik között. A' két Korvet (az Estafette és Active) Júl. 23d. érkezett-meg Smyrnába.

Reverseaux Úrnak a' Francia Kir. l' Active nevű Korvet Commendánsa leveleinek következő kivonása bővebb tudósítást ad az említett Athenei dolgokról:

A' Smyrnai kikötőből Júl. 25d. 1822.

Santorinban (egy sziget az Archipelaguson) voltam éppen, midőn az Athenei Capitulatio tudtomra esett. Azonnal

oda-eveztem, 's ott találtam a' l' Estafette Kir. Korvétet, melly az előtt való estve mind azon személyeket hajóra vette, kik a' Francia Consulságnál kerestek menedéket.

Egy Tisztemmel, Clery Úrral, kiléptem a' szárazra, olly állhatatos feltétellel, hogy mind azon Törököket, kik a' Hollandiai és Ausztriai Consulságoknál volnának, hasonlóképen hajóra veszem. A' városnak és erősségnek előkelőbb Tisztviselőjit Francia Consul Fauvel Úrhoz hívtam, 's jelentettem nekik, hogy a' Törököknek velek kötött Capitulatiójának erejénél fogva, mind azoknak kiadatását kérem, kik hogy az egynéhány nappal ezelőtt történt vérengzésből megmenekedhesse- nek, különböző Consulságokhoz futottak. Megfelelvén minden ellenvetéseikre a' Görögöknek, kereken kinyilatkoztattam, hogy feltételemtől semmiképen el nem állok.

A' hajómhoz küldöttem 50 emberért, de a' kik még estvéli öt órára meg nem érkezvén, tartottam tőle, hogy az éjjel ott lep, 's kénytelen voltam csupán tíz emberrel indulni előre, kiket az Estafette Korvet' Commendánsa hagyott Fauvel Úrnál. Felszedtem valami 160 Törököt az Ausztriai és Hollandiai Consulságoknál 's csekély őrizetemmel, kísértetvén egy Görög Tisztól, kinek magaviseletével meg voltam elégedve, a' kikötő felé vezettem őket. A' mint a' város kapujához érkezénk, valami 400 fegyveres Görögre találtunk, kik egyenesen felénk tartottak 's puskáikat nekünk fordították. Én is parancsoltam embereimnek, hogy a' tüzésre készen legyenek, 's a' Görögök felé közelíték, mondván, hogy elébb kész vagyok magamat agyon lövetni, mintsem a' Törököket hatalmomba adjam; de halálomnak bizonyosan leszen megboszszulója. Ezen szavak közben a' kapuhoz futottam, 's an-

nak egyik szárnyát kinyitván, parancsolám, hogy a' másik is nyittatnék - ki, 's ezzel kis sereggel 's a' Törökökkel szerencsésen kimentem a' városból. Csakhamar dobolást hallottunk; a' hajóról beparancsolt osztályom megérkezett; a' Görögök visszavonultak, 's mi minden további akadály nélkül folytatánk útunkat egész a' partig.

Tudtomra esvén azonban, hogy egynehány Törököt tartanának meg fogva a' Görögök az Athenei várban, oda mentem 's kértem kiadatásokat; ki is adattak minden férjfiak, de az aszszonyok teljességgel nem akarták földijeiket követni.

Tegnap előtt estve érkeztem meg Smyrnába, 's a' Törököket tegnap reggel eresztettem útnak illy kiáltozások közt: éljen a' Király, éljenek a' Francziák, az ő szakadítójik.

Nagy Britannia és Irlandia.

Tegnap előtt érkezett Francia Ujságok az Aug. 14diki Londoni leveleknek kivonásait közlik, mellyekben van, a' Marquis Londonderry holttestének megvizsgálatairól szóló bizonyosság is. A' testvizsgáló 's az ötet követő Esküdtek illy ítéletet mondtak az Aug. 13diki Courir szerint, hogy ezen Statusembere, elméjének kétséget nem szenvedő zavardásában, egy hüvelyk hosszúságú 's fél hüvelyk mélységű metszés által, mellyet nyakának verő erén egy kis késsel ejtett, maga végzéseké életet, 's halálának más senki sem oka.

Irlandiában a' Limericki Fő-törvényszék, 41 ottan fogva lévő lázzasztókat halálra ítelt. Közöttök van James Fitz'Maureis, ki Kapitány Rock nevezet alatt ismeretes; ez azért íteltetett halálra, hogy egy házra haramia módon rontott 's egy puszkát lopott.

Francia Ország.

Párizs Aug. 17d. A' Pairkamarának tegnapi ülésében az 1813dik esztendőre vonatkozó költségek 's bevételek Bugdetje köz akarattal elfogadtatott.

Júl. 17d. mind a' két Kamara utóljára gyült egybe a' Királyi Proclamatiónak meghalgtására, melly által a' mostani ülés bérekesztetett.

Ő Királyi Herczagsége a' Monsieur 1000 Frankot küldött a' Kolmári Praefectusnak olly rendelés mellett, hogy azt az ottani puskaporos-malom felgyujtása' alkalmatosságával megsebesedettek, özvegyiségre 's árvaságra jutottak között osztaná - ki.

Baguéres nevű kis Városkában, (melly ferdőjiről nevezetes) egy az ott számosan levő Anglusok közül, az olvasó társaságban egy a' közéleti háborúkról szóló könyvbe ezt a' jegyzést írta: „A' Francziák mind félénk legények.“ Egy volt Francia Tiszt számadásra vont a' azért, 's Duellumra hívta az Anglust; de a' ki azt csupán pisztolyra 's csak a' magájára fogadta - el. Megegyeztek hogy 15 lábnyi távolyságról 5 lábíg közelednek egymáshoz 's akkor lönek. Az Anglus még közelebb mert ellenségéhez, ki akkor üstént rálöhetett volna, de a' helyett csak a' kijelelt lineára útasította. Lő ez akkor, 's halálosan megsebesíté a' Francziát. Az Anglus, Gensdarme köntösben elfutott, a' Francia megholt.

Spanyol Amerika.

Yturbide Császár' dolgai nem a' legjobb lábon állanak. Sok nevezetes családok elhagyták a' Fő-várost, 's példájokat követték több Deputatusok, kik azt vallják, hogy a' bajonét kényszerítette őket lelkiesméretek ellen való voksolásra. Azonban

a' tartományok sincsenek teljességgel megelégedve Yturbidének császárságával. Ilyen nehéz környülállások között, kéntelen kellett lép vissza már most Yturbide, a' mint a' múlt postával közlött proclamatiojából is láthatni. Ugyanis első proclamatiojában így szól a' Mexicoiakhoz: „Halaszszuk nyugodalmasabb időkre a' hozánk leginkább illő igazgatás formájának meghatározását.“ A' másodikban pedig azt állítja, hogy csak azért fogadta el a' koronát, hogy a' nép kívánságának eleget tegyen, 's magát a' törvényeknek mindegyében alája veti.

Éjszaka amerikai egyesült Státusok.

Charlestownt (Déli Carolinában) Néger-lázzadás fenyegette, 's annyira meg volt már minden határozva, hogy még azt is tudták mellyik Vezér veszi majd feleségül a' Kormányozónak 18 esztendő leányát. Kiütése előtt harmad nappal fedeztetett fel a' Complot.

Portugallia és Brasilia.

Lisbona, Júl. 15d. Az Anglus Oppositio' levelei nagy örömmel hirdetik a' Portugalliában uralkodó csendességet, 's azt állítják, hogy ez a' mostani állapottal való megelégedésnek csallhatatlan jele. Nehéz lenne pedig nékiek Portugalliában csak egy familiájánál is nyomát találni azon dicsért megelégedésnek; a' csendesség pedig, melly az utóbbi időkben csakugyan meg van, olly sorsnak gyümölcse, mellyet önként vállaltunk el, s bár melly terhes legyen, rendes úton el nem hárithatunk. A' Király az ebben való megnyugvást, elláthatatlan okokból, annyira vitte, a' mennyire csak az emberi béke türes, 's magunk megtagadása hathatnak; mit tehetett a' Nemzet

is mást, miathogy példáját kövesse. A' Revolutziót szenvednünk kell, ha szinte az idő elmult is, mellyben azt lehetett hinni, hogy szerethetjük. Mert hogy az Országnek valóságos hasznót hajtott volna, még azon kevesek is mesének tartják, a' kiknek bőrökben áll azt állítani. Mindenható, egyedüluralkodó Corteseink szint-úgy értettek a' rontás' munkájához mint más Revolutzió-mesterkedők; de a' felépítést, úgy látszik a' jövő nemzetségnek hagyják. A' nélkül, hogy csak egy régi nyavalyát orvosoltak volna is meg — Portugallia pedig bizonyosan sokfeleben sínlett — kétségbeesésből származott orvoslászereikkel újakat 's mélyebbenhatókat szerettek. A' nagy familiák' romlásával koránt sem gazdagodtak a' kisebbek, hanem a' cultura' 's munka' csökkenése 's az elszegényedés állott elő. A' kereskedés megszűnt; a' Státus jövedelme' kútfejei kiszáradtak; a' Státus adóssága 1820 Aug. 25d. oltatiz millio Crusadokra (25 millió Frankra) hágott. A' Külső-országokkal való egybeköttetés vége felé közelget, 's még az Angliával való is veszedelmeztetik. A' külső birtokok, mellyek régolta fő forrásai a' belső jó állapotnak, azoknak prédájivá lesznek, a' kik bennnek legelsőbbben felütik zászlójokat, 's két esztendei ígéreteknek 's reménységeknek következése egyedül Brasiliának elszakadása.

Ez lévén mostani helyheztetésünk, valyon biztat e megelégedéssel a' jövendő? De azt a' jövendőt is veszedelmes fekete fellegek borítják. Hogy a' mostani kormány mind annak barátjai mind ellenségei előtt egyiránt kétséges legyen, arról gondoskodtak a' Cortesek. Az előbbeni ikőkben gyakran respublikai Monarchiáról 's Monarchia formájára szabott Respublikáról, olly Pyramisokról gondolkoztak, mellyeknek széles basisán a' nép, 's csúcsán Kirá-

lyi korona lenne. De ha a Pyramis felfordittatik, mint itt, 's a leszorított Királyi hatalomra egy terhes Választó-Oligarchia gördül, — miként állhat-fel a természettel ellenkező alkotvány? Valóság-gal azzalis tart minden, hogy az első zenedüléssel egybeomlik, 's a szomszéd romlását is maga után vonja. Ezen szomorú hiedelemből bizonytalanság, elcsüggedés, 's félelem ered 's látszik minden emberen. Ha a megelőzésnek ezek a jelei, úgy az Oppositio levelei, helyesen rajzolták Portugallia állapotját.

Különben minden figyelem oda van intézve, hogy a katonák jó kedvben tartassanak, 's a gond a pénz szűke mellett nem kicsiny. A napokban egy különben csekély történet eléggé megmutatá azonban, mennyire építhetnek ezen fő eszközre is az Igazgatók, hogy ha a környülállások változnak. Egy közlegény a 24d. Gyalog Regimentből nagy vétségéért halálra ítéltetett. (Bajonetját egy Hadnagy nak fordítá 's azt megsebesítette.) Az executio előtt való nap megtudá a Regiment, hogy a Király és Királyné magok kértek neki engedelmet, 's azt Generális Sepulveda megtagadá. Erre nagy lárma kerekedett éjjelre kelve a kaszárnyában; a katonák Queluzba a Király mulató-helyére akartak menni, 's feltenni a fejér kokárdát, kiáltozván „Le a Constitutzióval! Le az új Régensekkel!“ Sepulveda oda megy egész Generálistábjával, 's sok panaszt el kelle nyelnie a Cortesek ígéreteinek bé nem töltése iránt 's csak újabb ígéretekkel állíthatá helyre a csendességet, 's magára vállalta azoknak teljesítettéseket.

Orosz Birodalom.

Petersburgból Aug. 2d. Tegnap olta az egész Udvar Pétervárában

van, hol holnap Ő Felségének a Császárné Annyának nevenapja álorczás bállal 's a hosszas kiterjedésű kerteknek kivilágosításával innepeltetik. Az ottan kvártélyozó rendes katonaság más helyre szállított, hogy a számtalan vendégeknek elegendő helyek lehessen.

C s e h O r s z á g.

Ferencz Károly Ő Cs. Kir. Fő Hercegsége f. h. 22d. érkezett-meg Prágába. 19d. estveli 6 óra tájban Pillniczből jöven ért-be Tepliczbe, hol két egész napot mulatott 's a ferdöket és ispotályokat megnézvén 's Teplicz vidékeit bégjárván, Duxba és Oberleitensdorfba ment, 's a feljebb említett napon, a Bilinen, Launon, és Schlanon keresztül vivő úton estveli 7 órakor Cseh Ország Fő-városába szerencsésen megérkezett.

Aug. 29d. Bécsben, a Státus papirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 82 3/16; Ugyan az 2 1/2 pCmal —; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. P. —; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 forintért Conv. Pben 103 3/8; Bécs Városi Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 38 1/2; 100 forint C. Pénz 249 7/8 for. V. Cz-ban. — 1 Bank-Aktzia 874 9/10 f. C. P.

Magyar Ország.

A Szent István napi inneplések közt méltó helyet foglal az is, melly az nap Pesten az Evangelicum Templomban tartott. Nagy Tiszt. Kalchbrenner József Úr az itt való Evangelica Gyülekezet nagyérdemű Predikátora, minden Hazafi-

hoz illő buzgóságból Sz. István napját nemzeti innepnek ismervén, ezen napra különös ájtatosságot rendelt, mellyre halgatójinak színe, díszes készülettel számosan megjelent, kikhez, az egyházi szer-tartások szerint a' templombeli ájtatosko-dást elrendelvén, igen jeles predikáziót tartott, mellyben első Királyunknak a' Ke-resztyén hitre és a' Hazára nézve tett nagy érdemeit bőven előadván, követke-zésül kihozta, hogy Sz. István magát jóté-teményei által még életében halhatatlan-ná tette, 's ugyan azért most is fenmaradott Ereklýjében buzgón tiszteltetik az ő jóltévőségének emlékezete. Azután tani-tását, halgatójinak oktatására fordítván, azt fejtegette, miként lehessen minden embernek magát halhatatlanná tenni. Ezt elérhetőnek különösen az által állította, ha kiki magát az igazság' szeretetében, az erkölcsi tökéletességben, és a' jóltévőségben gyakorolja. Melly tételekre, első Ki-rályunk példájával serkentvén érdemes halgatójait, a' nemzeti érzésnek hathatós fel-buzditásával ezen napnak, mint nemzeti innepnek, megülését buzgón ajánlotta a' hazafijúi kötelességgé tette.

Pesten f. h. 17d. életének 60d. esz-tendejében meghalt jeles érdemű és nagy híró Fischer András Úr, Cs. K. Tanácsos és Hadi Stabalis Orvos. Az ő nagy érdemeit megtisztelni kívánták, midőn a' temetésre f. h. 19d. megjelentek, nemcsak a' Budai és Pesti Generálisok és Stabalis Tisztek, hanem igen számos és díszes minden rendű személyek is, kik közül sokan az ő kiterjedt szerencsés orvoslásait és a' szegénységhez is ingyen mutatott kész-szolgálatját magasztalják. Hivatalbeli se-rénysége, és jószívűsége elfelejthetetlen lesz.

Pesten, az úgy nevezett Hacker szá-lában azon Magyar Theatromi Társaság

adja játékeit, melly eddig Magyar Orszá-gon különféle Városokban, dicséretesen játszott Kílényi Dávid Úr igazgatása alatt. Az eddig előadott Darabok: a' Kö-telesség; Embergyülölés és megbánás; Tün-dér Kastély Magyar Országban; és Bátori Mária.

Privigyéről Aug. 8d. Nagy Tiszt. P. Rakovszky Narianzi Gergely Pro-vincialis Assistense és Novitiusok Mestere, a' Háznak Igazgatója, és a' Gymnasiumnak, valamint a' Normalis Iskoláknak is F i d r a István Rector halála után rendeltetett Di-rectora f. h. 4d. másodsor új Miséjét el-végezte. A' ritka alkalmatosságra minden nem és időbeli emberek, olly számosan gyülekeztek öszve, hogy ámbár az Áhi-tatos Iskolák temploma elég tágas, még is ennyi embernek helyt alig adhata. Az Is-teni szolgálat alatt mozsarakból örömlövé-sek tétettek, 's az inneplésnek végződésével, az érdemes vendégek tisztességes ebéddel fogadtattak.

E l e g y e s D o l g o k .

Egyiptomnak eddig elé ismert Pyra-misai, nem egyedülyalók azon a' tájon 's nem is a' legnagyobb alkotványok a' föld kerekiségén, mint mind ekkoráig hitte a' világ. Caillaud így ír Nubiának Assur ne-vű városából, hogy Barbantól négy napi járó földre, a' nélkül, hogy magoktól a' lakosoktól hallott volna valami effélét, ti-zenkét régi (de nekünk új) Pyramis' csú-csait pillantá meg, mellyeknek oldalai mellett templomok állanak, 's lépcső for-ma kiálló darabjaikon, egészen a' tetejék-re lehet könnyen jutni. Egy pusztán ál-lanak ezek, nem messze Assurhoz, a' régick' Meroejehez. — Sowers nevezetű Anglus adószedő, Ceylon szigetében, But-ticalotól 40 anglus mértföldnyire egy sűrű erdő közepén egy Pagodának pyramisfor-

ma omladékára talált, mellynek hasisa $1/4$ ánglus mértföld területű 's magassága 1000 láb, a' mikor az eddig ismert legnagyobb Egyiptomi Pyramisnak magassága Nouet és Grobert szerint 500 franczia láb sincs. Ezen gigási ruinának oldalai és csúcsa is fákkal van benöve, mellyek ismét 50—60 lábnyi magasságuk 's ezen mesterséges hegyet mindenfelől béárnyékozzák. A' lakosok semmit sem tudnak a' nagy alkotmány' eredetéről 's céljáról, csak azt beszélnek, hogy sok ezerekkel ezelőtt Oriások lakták Ceylon' szigetét, 's azok építették Boodhonak ezen templomot.

A' Consiliárius Gausz által Göttingában feltaláltatott Heliotropiumról így írnak ugyan onnan f. h. 17d.: „Midön Consiliárius Gausz Úr 1820ban mérésben foglalatoskodna Lüneburgban, hogy a' Hannoverai három szegleteket a' Dániaiakkal egyesíthesse, azt tapasztalta, hogy ha meszszelátócsőjét a' hozzá 7 mértföldre eső Hamburgi Mihálytoronyának igazította, az annak tetején lévő apró kerek ablakok vissza vetették hozzá a' nap képét, 's az ötlet mérésében akadályoztatta. Ez juttatá Gausz Urat arra az ideára, hogy a' napfényt jelekre lehetne használni, hogyha azt tükör által fel fogná 's oda vetné az ember, a' hova jeleket akarna adni. Felszámította erre a' napfény erejét 's azt a' gyengülést, mellyet az a' levegőben szenved, 's azt következtette mind ezekből, hogy 2—3 hüvelyknyi nagyságú tükörrel tiz 's több mértföldnyi távolságra el lehet vetni a' nap' képét. Ebben áll ez a' Heliotropium, melly a' nagy háromszegletek' mérésében igen fontos találmány, 's az eddig volt segédeszközöket haszontalanokká

teszi. Nagy hasznáról tökéletesen meggyőződött feltalálója, midön tavaly őszszel a' Brocken tetejében lenne a' végre, hogy éjszaki Német Ország' egyenes mérésére a' három szegletpontokat meghatározná, 's segédjének a' Thüringi erdőbe a' sziget-hegyre 14 mértföld távolságra jeleket adott. A' tavaly Oct. 31d. tett jeladási-próbák is Miniszter Arnswald Úr jelenlétében szerencsésen ütöttek ki a' Göttingai új csillagvizsgáló toronyban. De nem csak illy mérésekben határozódik a' Heliotropium' haszna; nagyobb epochát kell annak általjában csinálni, 's az eddig használt Telegraphokat idővel egészen haszontalanokká tenni.“

A' Brünni Uság írja Aug. 23d., hogy Júl. 25d. délután Löschna nevű falu határán a' Preraueri kerületben Fleischer József nevezetű paraszt éppen gabona felrakásban foglalatoskodott, 's a' falu kovácsa, a' gabona gazdája, hányta-fel neki a' kéveket, midön a' fejek felett lebegő egyes kis szürke fellegből hirtelen lecsap a' menykő, 's a' paraszt öcscsét, ki a' befogott nyergeslovon ült, a' rudassal együtt egyszerre agyon sujtja. 27 kéve volt már a' szekéren 's a' paraszt bizonyosan feljebb volt azokon, mint az öcsce a' lovon; 's e' szerint ezen történet éppen nem bizonyítja Lapostolles' magasztalt állítását, hogy a' szalma conductora volna a' menykőnek.

A' nagy hőségnek jóltévé haszna van a' Helvécziai jéghegyek' fogyasztásában, mellyeknek szüntelen nevedések néhány esztendőnk óta nagy félelmet okozott.

Livingston Úr Aug. 6d. Dublinból a' levegőben vette útját Anglia felé, 's a' mint mondják szerencsésen megérkezett.